

Základní škola Benátky nad Jizerou

Husovo náměstí 55, 29471

STRATEGIE SYSTÉMOVÉHO ŘEŠENÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE 2019-2024

vypracovala: Mgr. Zuzana Sovová

19.4.2019

OBSAH

1. Zdůvodnění potřeby strategie.....	3
1. 1. Oblasti prevence.....	3
2. Charakteristika školy.....	4
2. 1 SWAT analýza.....	4
3. Cíle školní preventivní strategie.....	5
4. Způsoby realizace PP.....	6
5. Personální zajištění.....	12
6. Evaluace preventivního programu 2018/2019.....	14
7. Preventivní program školy 2019/2020.....	17
Krizové plány – příloha.....	22
Sít' návazných zařízení – příloha.....	34
Závazné dokumenty určující realizaci školní prevence	

1. Zdůvodnění potřeby strategie

Základním principem strategie prevence rizikového chování je výchova dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti. Ve výchovně vzdělávacím procesu jsou zvyšovány sociální kompetence žáků a rozvíjeny dovednosti, které vedou k odmítání všech forem sebe-destructivní, projevů agresivity a porušování zákona.

Problematika rizikového chování je rozsáhlá, jednotlivé jevy mají v mnoha případech vzájemné vazby. Jejich prevence vyžaduje systémový přístup, komplexnost, včasnost, vytrvalost, důslednost a pružnost. Škola vytváří tuto strategii jako základní nástroj prevence.

1.1 Oblasti prevence

Specifická primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- Záškoláctví
- Šikana a extrémní projevy agrese, kyberšikana
- Rizikové sporty a doprava
- Prevence projevů rasismu a xenofobie
- Prevence rizik spojených s působením sekt a členství v nich
- Prevence sexuálního rizikového chování
- Závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- Prevence poruch příjmu potravy
- Prevence týrání, zneužívání a zanedbávání dětí

Nespecifická primární prevence zahrnuje veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání

Spolupracující složky prevence

Chceme-li, aby prevence fungovala jako celek, je nutné, aby se školou spolupracovaly i další složky. Mezi tyto složky patří zejména rodina, další školská zařízení, zdravotní zařízení, police, zájmová zařízení, oblast sociálně právní ochrany dětí, atd.

2. Charakteristika školy

Město Benátky nad Jizerou se nachází ve Středočeském kraji, žije v něm zhruba 7 000 obyvatel. Svou velikostí nepatří mezi nejohroženější lokality z hlediska výskytu sociálně patologických jevů, ovšem kvůli své geografické poloze již nyní vykazuje určité známky zasažení mladé populace z hlediska rizikového chování a rizikových faktorů. Benátky nad Jizerou leží v těsné blízkosti Prahy, což s sebou přináší jistá rizika.

V Benátkách nad Jizerou jsou dvě školy základní, jedna škola praktická a ZŠ Otevřeno. Základní školu Husovo náměstí 55 navštěvuje cca 450 žáků, kteří jsou rozděleni do 19 tříd. Ředitelem školy je Mgr. Radek Dostál, výchovnou poradkyní pro 2.stupeň je Ing. Pavla Zadáková, výchovnou poradkyní pro 1.stupeň je Mgr. Jaroslava Pivníčková a preventistkou sociálně patologických jevů je Mgr. Zuzana Sovová. Na škole působí rovněž školní psycholožka Mgr. Blanka Zemanová. Tito pedagogové spolu s psycholožkou tvoří školní poradenské pracoviště, které na škole preventivní činnost zajišťuje. Koordinace činnosti probíhá prostřednictvím pravidelných měsíčních schůzek týmu školního poradenského pracoviště. Učitelův sbor tvoří 26 učitelů, 5 vychovatelů, 7 asistentů pedagoga, chod školy zajišťuje dalších 10 zaměstnanců.

2.1 SWOT analýza

Silné stránky • Dlouholeté fungování školy • Dobré zázemí • Podpora vedení školy • Materiální zabezpečení • Kvalifikovaný učitelův sbor • Spolupráce mezi učiteli a vedením • Široká nabídka mimoškolních aktivit • Péče o integrované žáky • Monitoring rizikových forem chování • Prezentace školy • Spolupráce se sdružením „Rodiče dětem“	Slabé stránky • Nedostatek pedagogických pracovníků a asistentů pedagoga • Nedostatek příležitostí podporujících spolupráci mezi rodinou a školou • Předávání zkušeností mezi kantory 1. a 2. stupně • Nižší motivovanost učitelů pro další vzdělávání mimo oborové didaktiky • Připravenost na veškeré změny, které s sebou přináší proces inkluze
Příležitosti • Podpora fungování školy • Velký zájem rodičů o zapsání žáků do naší školy • Podpora preventivních aktivit na škole v rámci šablon • Vzdělávání pedagogů v oblasti primární prevence • Podpora vedení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů a pořádání odborných kurzů a školení pro pedagogy. • Fungující Školní poradenské pracoviště	Hrozby • Chybějící pedagogičtí pracovníci a nezájem absolventů pedagogických oborů o učitelské povolání • Nízká prestiž učitelského povolání ve společnosti. • Narůstající počet integrovaných žáků • Stále se zvyšující závislost žáků na mobilních telefonech a tím klesající úroveň komunikace mezi žáky • Absence prevence v rodině • Stále klesající výkonnost žáků a nižší motivace reprezentovat školu na školních akcích a soutěžích

	• Narůstající nekázeň mezi žáky

Na tvorbě SWOT analýzy se podílely školní metodička prevence a školní psycholožka.

3. Stanovené cíle školní preventivní strategie

1. Dlouhodobé cíle

- vést žáky ke zdravému životnímu stylu
- vést žáky k dodržování stanovených pravidel (především pravidel školního řádu, třídních pravidel a pravidel slušného chování)
- vést žáky k vzájemné pomoci a ohleduplnosti, minimalizovat výskyt agresivního chování a šikany mezi žáky (a to včetně kyberšikany)
- vést žáky k ochraně zdraví, budovat postoje k odmítání návykových látek
- vychovávat žáky ke správným hodnotám, vést je k občanské a právní odpovědnosti za sebe a svá jednání
- vést žáky k odmítavým postojům proti rasismu, antisemitismu a xenofobii
- preferovat sportovní výchovu, vést žáky ke smysluplnému trávení volného času
- vybírat efektivní programy primární prevence, podporovat vlastní aktivitu žáků (kulturní, sportovní akce, soutěže, vystoupení)
- vést žáky k uvědomění si rizik spojených s používáním a zejména dlouhodobým užíváním sociálních sítí. Informovat o netiketě.

2. Střednědobé cíle

a) žáci:

- průběžně sledovat, zjišťovat klima třídy a vytipovat žáky s problematickými vztahy (TU, ŠP)
- naučit žáky rozpoznat projevy rizikového chování a krizové situace, umět v těchto případech vhodně reagovat
- podporovat sportovní a kulturní aktivity žáků (TU)
- mít pravidelné třídnické hodiny (TU)
- naučit žáky sledovat nástěnku primární prevence, vést je k reakcím na informace, akce, podněty (ŠMP, ŠP)
- naučit žáky využívat schránku důvěry (TU, ŠMP)
- podporovat žáky v diskuzích na školním parlamentu, vést je k odpovědnosti při vykonávání funkcí (předseda třídy, zástupce ve školním parlamentu)

b) rodiče

- prohlubovat spolupráci s rodiči v oblasti prevence rizikového chování
- zvýšit účast rodičů na formálních a neformálních akcích školy (TU, Sdružení „Rodiče dětem“)
- informovat rodič průběžně o činnosti školy, akcích, dát jim možnost zpětné vazby např. formou anket na internetových stránkách školy (TU)
- informovat rodiče o plánu primární prevence rizikového chování (ŠMP)

c) pedagogové

- vzdělávat pedagogy v oblasti prevence školního násilí, vedení třídnické hodiny, práce třídního učitele s třídním kolektivem a řešení konfliktních situací mezi žáky, komunikace učitel – žák
- spolupracovat v rámci pedagogického týmu a školního poradenského pracoviště
- klást důraz na specifickou i nespecifickou prevenci, vybírat efektivní programy primární prevence
- zavádět do výuky efektivní metody výuky, jako je projektové vyučování

- efektivní výuku podporovat exkurzemi, besedami, návštěvami kulturních akcí
- vést žáky k žádoucímu využívání komunikačních a informačních technologií

3. Krátkodobé cíle

a) žáci

- nabídnout žákům účast v kroužcích a mimoškolních zařízeních pro volný čas
- šetření vztahů ve třídách, jejich vyhodnocení, rozbor se třídou na třídnické hodině
- zajistit prožitkové programy a besedy s externími odborníky
- získat přehled o všech nebezpečích a formách rizikového chování
- připravit se na setkání s drogou a jiným nebezpečím, umět drogu odmítnout a vhodně reagovat
- pravidelně oceňovat pozitivní projevy dětí v různých oborech a oblastech, vyzvednout je na jednání pedagogické rady, třídních schůzkách, prostřednictvím internetových stránek školy

b) rodiče

- informovat rodiče o možnostech získávání informací a rad v oblasti prevence rizikového chování žáků v rámci konzultačních hodin (TU, ŠMP)
- zvát rodiče na pravidelné třídní schůzky a konzultace (TU)
- na třídních schůzkách nabízet rodičům informativní materiály k problematice primární prevence a vést je ke vzájemné spolupráci (TU, ŠMP)

c) pedagogové

- naplňovat preventivní program školy pro daný školní rok
- vyhledávat projevy možného výskytu forem rizikového chování, snažit se včas reagovat na vzniklé situace, spolupracovat s rodiči a dalšími institucemi
- provádět interní šetření mezi žáky
- využívat odbornou literaturu a internet k prohlubování znalostí z oblasti prevence rizikového chování žáků
- podporovat učitele v pravidelném informování školního metodika prevence formou měsíčních zpráv o výskytu rizikových forem chování a tím mapovat aktuální situaci ve třídě.

4. Způsoby realizace primární prevence

Hlavními aktivitami realizace primární prevence na naší škole je zapojení všech žáků do výchovně vzdělávacího procesu a do školních aktivit. Prevenci v jednotlivých oblastech rizikového chování učitelé zahrnují do výuky v jednotlivých vyučovacích předmětech a zejména pak ve výchovách. Další velkou oblastí realizace primární prevence jsou aktivity mimo hlavní vyučování – výuka volitelných předmětů, zájmových kroužků, mimoškolních akcí, sportovních aktivit, soutěží, olympiád, kurzů, výletů, škol v přírodě, apod. Ty vyžadují určité dodržování společenských pravidel, vedou ke zdravému rozvoji osobnosti a odpovědnosti nejen za sebe, ale i za své spolužáky.

Prevence je nejčastěji zařazována do následujících předmětů:

- Prvouka
- Tělesná výchova a Sportovní hry
- Výtvarná výchova
- Pracovní činnosti
- Občanská a rodinná výchova
- Etika
- Český jazyk a literatura
- Přírodopis a Přírodověda
- Dramatická výchova

Metody práce:

V rámci výuky jsou a budou i nadále kromě tradičních metod využívány další metody, které se v uplynulých letech osvědčily. Výchova bude probíhat mezipředmětově a v některých předmětech i napříč ročníky 2. stupně.

Některé používané metody práce:

- výklad (informace)
- samostatná práce (referáty, práce s informacemi z médií)
- besedy, diskuse
- sociální hry, obhajoba určitého názoru, trénování způsobu odmítání, řešení problémů, dramatizace
- skupinová práce, práce ve dvojicích
- projektové vyučování, celoškolské projekty (např. Den Země)

Součástí hodnocení výsledků práce jednotlivých žáků je i jejich sebehodnocení a slovní hodnocení učitelem zakomponované do Žákovské knížky. Žáci tak dostávají komplexní zpětnou vazbu.

Úkoly pro jednotlivé ročníky

1. - 3. ročník

Osobnost dítěte, sociální prostředí

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- uvědomování si podstaty přátelství, kamarádství a jeho význam pro lidský život
- sebevědomí, sebedůvěra, kamarádství - potřeba vzájemné pomoci, porozumění, poznávání jiných, uvědomování si vlastní osobnosti
- vztahy mezi lidmi - přátelské, neutrální, nepřátelské, příklady řešení konfliktů (ve třídě) dohodou, nenásilně; vytváření příznivého prostředí ve třídě
- využívat pochvaly jako výchovného prostředku, zažít pocit úspěchu a radosti z práce
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- základní lidská práva, práva dítěte (Úmluva o právech dítěte)
- sociogram třídy (prevence proti šikaně)

Zdraví

- chápat pojem zdraví jako naprostou pohodu duševní, tělesnou a sociální
- zdraví a nemoc, ochrana proti nemocem, očkování, nácvik přivolání první pomoci a

- komunikace s lékařem
- dopravní výchova
- zdravý denní režim - práce, odpočinek, pohyb, stravování, spánek

Hygiena

- dodržování základů osobní hygieny, předcházení nákazám, základní hygienické návyky, intimní hygiena, péče o zevnějšek

Výživa

- vliv stravy na zdraví, sestavení seznamu potravin a nápojů prospívajících a neprospívajících zdraví
- denní stravovací a pitný režim, jeho význam pro zdraví

Ochrana před úrazy

- pochopení tělesné zdatnosti jako faktoru, který podporuje zdraví, uvědomění si, jak ji získáme
- sport a zdraví, bezpečné chování v různých prostředích (doma, na ulici, dopravní prostředek, při různých činnostech, práce, sport, zábava)
- nebezpečí zneužití mladšího a slabšího (šikanování, týrání, zastrašování) - nácvik modelových situací

Nebezpečí od cizích lidí

- nemluvit s neznámými lidmi, nikam s nimi nechodit (nácvik v modelových situacích)
- nácvik vhodného chování při snaze neznámého člověka o navazování kontaktů (modelové situace)
- nebezpečí odhozených jehel a stříkaček, nebezpečí manipulace s nimi, možnost nákazy závažnými chorobami

Návykové látky a zdraví

- působení reklamy
- Alkohol, kouření
- nácvik dovednosti odmítat alkohol a cigarety (modelové situace)
- prohlubovat znalosti o škodlivosti a důsledcích působení alkoholu a kouření na lidský organizmus
- Léky (běžné léky, vitamíny, zásady jejich užívání, riziko užívání léků bez doporučení lékaře a vědomí rodičů)
- o prospěšnost a škodlivost přírodních látek

4. - 5. ročník

Osobnost dítěte, sociální prostředí

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- sebevědomí, sebeúcta, pochvala a trest - reakce žáka a rodičů
- komunikace v rodině, mezi lidmi, konflikty v mezilidských vztazích (rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty, modelové situace)
- rozvoj schopnosti klást otázky a umět přiměřeným způsobem vyjádřit svůj názor
- posilování důvěry v učitele
- základní lidská práva, práva dítěte (Úmluva o právech dítěte)

Zdraví

- zdraví a jeho ochrana

- jak udržujeme zdraví, jak podporovat jeho rozvoj
- nemoci, jejich příznaky, očkování, karanténa, izolace
- pracovní den žáka, střídání zátěže a odpočinku
- duševní hygiena
- pohybový režim žáka
- úrazy dětí, poskytování první pomoci (modelové situace)
- následky narušeného vnímání a zastřené vědomí na zdraví a běh lidského života

Hygiena

- osobní hygiena, péče o pleť, vlasy, ruce, nohy...
- prostředky osobní hygieny, hodnocení reklamy na prostředky osobní hygieny

Výživa

- zásady zdravé výživy, vliv stravování na zdraví člověka, současné směry ve výživě, preferování potravin zdravé výživy x nabídka rychlého občerstvení
- denní množství potravin a tekutin, pitný režim
- vliv reklamy (modelové situace - odmítání sladkostí...)

Ochrana před úrazy

- používání ochranných pomůcek
- sport a zdraví
- bezpečné způsoby chování v různých prostředích - odpovědné chování
- krizové situace - šikanování, kontakt s deviantní osobou, dealerem...
- přivolání pomoci v situacích ohrožení osobního bezpečí, procvičování způsobů tísňového volání

Nebezpečí od cizích lidí

- naučit rozeznávat konverzaci se známými lidmi nebo těmi, kteří znají rodiče, od vyzvídání neznámých osob, nácvik reakce na tyto situace
- nácvik odmítnutí nabízeného
- vytipování nebezpečných míst a situací
- hry na osvojování sebejistoty a schopnosti zvládat nebezpečné situace

Návykové látky a zdraví

- preferovat pozitivní životní cíle, hledat vhodnější činnosti než jsou cigarety, alkohol, návykové látky (modelové situace odmítání těchto škodlivých látek)
- Kouření
 - o potvrzení škodlivosti kouření
 - o orientace v reklamách, poznávat rozdíl mezi solidní nabídkou, reklamou klamavou nebo lživou
 - o vlastní návrhy reklamy propagující zdravý životní styl
- Alkohol
 - o seznamovat s následky nadměrného požívání alkoholu
- Drogy seznámit děti se základními poznatky o účincích a následcích různých typů drog (tlumivé, povzbuzující, halucinogenní)
 - o pochopit mechanismus vzniku závislosti
 - o seznámit s důvody, proč lidé berou drogy, s důsledky ve všech oblastech zdraví, umět navrhnout lepší řešení
 - o nácvik odmítání nebezpečných aktivit (v modelových situacích se zaměřit na nácvik odmítání návykových látek)

- seznamovat děti s různými typy organizací a profesí, kam se mohou případně obrátit (krizová centra, linky důvěry), orientace v seznamu důležitých adres a telefonů služeb odborné pomoci

Znalostní kompetence žáků 1. stupně

- žáci dokáží vyjmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, zneužíváním léků a užíváním drog
- žáci znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- osvojují si zdravý životní styl
- umí vyjmenovat činnosti, které je vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu
- v případě nutnosti umí přivolat pomoc; ví, na koho se mají obrátit v případě, že se cítí ohroženi
- umí jednoduchým způsobem odmítnout nabízenou drogu nebo věc od neznámého člověka
- žáci umí rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a vědí, že jednání, které poškozuje práva druhých lidí je nezákonné

6. ročník

Zdraví

- seberízení a řízení času, režim dne a týdne (plánování, týdenní rozvrh činností, zloději času, desatero zásad pro efektivní využití volného času, role jednotlivých členů rodiny)

Osobnostní výchova

- vzájemné poznávání žáků ve třídě a formování skupiny
- začlenění nových žáků do komunity třídy
- vytváření pravidel chování ve třídě
- možnosti nenásilného řešení konfliktů
- funkce rodiny, náhradní rodinná výchova
- rodinný život, manželství (představa budoucího životního partnera – kladné a záporné vlastnosti)
- žebříček hodnot

Auto-destruktivní závislosti

- hledání pozitivních životních cílů
- prevence (smysluplné naplnění volného času)

Osobní bezpečí

- chování v různých prostředích, ochrana zdraví při různých činnostech
- bezpečnost v dopravě
- komunikace s neznámými lidmi

7. ročník

Zdraví

- odpovědné chování v situacích úrazu a stavů, které ohrožují zdraví
- puberta, dospívání (projevy tělesné zralosti, psychické změny a jak se s nimi vyrovnat, projevy sexuální deviace, ochrana před pohlavně přenosnými chorobami)

Auto-destruktivní závislosti

- drogy (vznik závislosti, její léčení, následky, drogy a zákon, informace o návykových látkách a jejich nebezpečí, rizikové skupiny)

Komunikace

- základní pravidla chování ve společnosti
- neverbální a verbální komunikace (žáci se učí vyjadřovat svoje pocity a postoje s cílem posílit své sebevědomí)
- komunikace s vrstevníky, řešení konfliktů

Osobnostní rozvoj

- cvičení sebekontroly, sebeovládání při práci ve skupinách
- pomáhající a prosociální chování
- vztah k rodině, rodnému městu, vlasti
- základní lidská práva, práva dítěte

8. ročník

Zdraví

- šikana, týrání, sexuální zneužívání (vhodné způsoby chování a jednání v případě ohrožení, možnosti pomoci, krizová centra)
- sexuální výchova (bezpečný sex, plánované rodičovství, postoj k sexualitě, antikoncepce, interrupce, nebezpečí AIDS)
- péče o zdraví, výživa a zdraví, péče o nemocné a handicapované

Osobnostní výchova

- tolerance k etnickým skupinám, předcházení rasizmu a xenofobie, antisemitismus, anarchie, terorismus
- lidská práva v zrcadle dějin, problémy v oblasti lidských práv

Komunikace

- hledání blízkého člověka, společnosti druhých lidí
- formální a neformální skupiny lidí
- asertivní jednání (praktický nácvik asertivního jednání v různých životních a běžných situacích)

Osobnostní rozvoj

- smysl života (a jeho náhražky)
- rozpoznání záporných vlastností u sebe i druhých, kritický pohled na sebe sama (žák vhodně koriguje své chování a jednání)
- poznávání vlastní osobnosti (psychologické testy)
- překonávání osobních nedostatků, pěstování zdravé sebedůvěry

Auto-destruktivní závislosti

- návykové látky a zdraví (zdravotní a sociální rizika, krizová centra, reklamní vlivy, zákony, pozitivní životní cíle)

9. ročník

Osobní bezpečí

- trestné činy, přestupky (ochrana občanů, protiprávní jednání, trestné činy mladistvých, legislativa)
- řešení konfliktů v mezilidských vztazích (hledání vhodných východisek)

Zdraví

- globální problémy lidstva, AIDS, chudoba, civilizační choroby a jejich prevence
- těhotenství (plánované rodičovství, početí)
- péče o zdraví, první pomoc (vlastní zodpovědnost za zdraví, zdravý životní styl, základy poskytnutí první pomoci, civilizační choroby, respekt a pomoc druhým)

Osobnostní výchova

- životní úroveň
- sociální síť (soc. péče a politika státu)

Znalostní kompetence žáků 2. stupně

- žáci chápou zdraví jako jednotu zdraví tělesného, duševního a sociálního
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- vhodně argumentují ve prospěch zdraví
- snaží se o uplatňování zásad zdravého životního stylu
- znají pozitivní vliv duševní hygieny, relaxace a aktivního pohybu na své zdraví
- umí v případě potřeby vhodným způsobem odmítnout nabízenou drogu
- orientují se v zákonech týkajících se zneužívání návykových látek
- umí diskutovat o rizicích zneužívání návykových látek
- umí použít v případě potřeby asertivní komunikaci
- umí nenásilným způsobem řešit neshody mezi spolužáky
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích
- ví, kde v případě potřeby hledat odbornou pomoc
- umí komunikovat se službami odborné pomoci
- umí spolupracovat ve skupině
- respektují odlišné názory lidí
- jsou tolerantní k menšinám
- znají zásady bezpečné práce s internetem

5. Personální zajištění

ŠMP – Školní metodik prevence – Mgr. Zuzana Sovová

Školní metodik prevence vytváří Školní preventivní strategii a spoluvytváří Minimální preventivní program školy. Komunikuje s žáky, učiteli a vedení školy v oblasti primární prevence. Vede dokumentaci veškerých primárních aktivit na škole a výskyt veškerých rizikových forem chování žáků na škole. V případě vzniklého problému spolupracuje se školním poradenským pracovištěm a dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi v oblasti primární prevence (OSPOD, Policie ČR, Okresní metodik prevence, atd.). Koordinuje předávání informací o problematice rizikového

chování ve škole. Zajišťuje akce v oblasti primární prevence. Hodnotí realizaci preventivního programu ve škole.

VP – Výchovný poradce – Ing. Pavla Zadáková (2. stupeň), Mgr. Jaroslava Pivníčková (1. stupeň)

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům i rodičům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, ať už problémy v rodině, poruchami sebehodnocení, či v komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovného poradce o případech výskytu potíží žáka a to zejména v náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole. Výchovný poradce navrhuje opatření. Vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí, apod.). Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – PPP, SPC apod.

ŠP – Školní psycholog – Mgr. Blanka Zemanová

Školní psycholog vykonává činnosti konzultační, poradenské, diagnostické, metodické a informační, pracuje se žáky, pedagogy i rodiči. Dokumentaci o svých činnostech vede v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů a etickým kodexem školního psychologa. Školní psycholog spolupracuje se specializovanými školskými a dalšími poradenskými zařízeními, zejm. pedagogicko-psychologickými poradnami, dále se zařízeními a institucemi zdravotnickými a sociálními, s orgány státními i nestátními s organizacemi péče o děti a mládež apod.

1. Diagnostika, depistáž (předvýzkum)

Spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání.

Depistáž specifických poruch učení

Diagnostika při výukových a výchovných problémech žáků.

Depistáž a diagnostika nadaných dětí.

Zjišťování sociálního klimatu ve třídě.

Screening, ankety, dotazníky ve škole.

2. Konzultační, poradenské a intervenční činnosti

Péče o integrované žáky (pomoc při sestavování individuálního vzdělávacího plánu, vedení).

Individuální případová práce se žáky v osobních problémech (konzultace, vedení).

Krizová intervence a zpracování krize pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce.

Prevence školního neúspěchu žáků (náprava, vedení, apod.).

Kariérové poradenství u žáků.

Techniky a hygiena učení (pro žáky).

Skupinová a komunitní práce s žáky – např. vedení školního parlamentu.

Koordinace preventivní práce ve třídě, programů pro třídy apod.

Podpora spolupráce třídy a třídního učitele.

Individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti výchovy a vzdělávání.

Konzultace se zákonnými zástupci při výukových a výchovných problémech dětí.

Pomoc při řešení multikulturní problematiky ve školním prostředí.

3. Metodická práce a vzdělávací činnost

Metodická pomoc třídním učitelům.

Účast na pracovních poradách školy.

Koordinace poradenských služeb poskytovaných ve škole (výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitelé) – vedení ŠPP (Školní poradenské pracoviště)

Učitelský sbor

Pedagogové se zejména věnují rozvoji kompetencí žáků v rámci výuky v oblasti sociálních dovedností. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků. Třídní učitelé provádějí průběžnou diagnostiku jednotlivých tříd a na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulá období, konzultují případné problémy a společně navrhnou opatření. Třídní učitelé jsou v kontaktu s rodiči prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace. Na třídní kolektiv se snaží preventivně působit prostřednictvím třídnických hodin a mimoškolních akcí (školních výletů, exkurzí, besed, apod.) Pravidelně informují školního metodika prevence prostřednictvím pravidelných měsíčních zpráv o výskytu rizikových forem chování či jejich náznacích.

Ředitel školy

Ředitel školy zejména sleduje a mapuje fungování celé Strategie primární prevence na škole. Hodnotí efektivitu primární prevence. Zajišťuje personální a organizační opatření vedoucí ke zlepšení klimatu ve škole. V případě potřeby svolává výchovnou komisi. Ředitel školy nebo jeho zástupce se účastní pravidelných schůzek školního poradenského pracoviště.

6. Evaluace preventivního programu 2018/2019

Hodnocení Mgr. Zuzany Sovové, metodičky prevence

Ve školním roce 2018/ 2019 byla primární prevence realizována několika formami. Témata pro jednotlivé oblasti prevence jsou různými způsoby zařazována zejména do výuky (literatura, občanská a rodinná výchova, etika, aj.). Dále pak prostřednictvím různých akcí ve škole, ale i mimo ni. Základem primární prevence na naší škole jsou pravidelné třídnické hodiny, během kterých se upevňují vazby mezi třídním učitelem a mezi žáky samotnými

. U žáků 9. ročníků se nám i nadále osvědčila prevence v rámci celoroční přípravy a organizace závěrečné Slavnosti školy, během které se žáci učí vzájemně spolupracovat. Prevence v tomto ročníku je doplněna také o přednášky navazující na učivo, např. z Věznice v Jiřicích, jejíž zaměstnanci seznamují žáky s životem „za mřížemi“ a snaží se preventivně působit proti páchání trestní činnosti, dále Exkurze v Terezíně nebo na Úřadu práce v Mladé Boleslavi. Nově zařazen byl projektový týden na téma „Tolerance a snášenlivost jako princip soužití“.

Mezi pravidelné celoškolní akce, v rámci nichž se snažíme na děti pozitivně působit ať už v oblasti sportu či ochrany přírody, patří pořádání lyžařského výcviku. Letos se uskutečnil na Klínovci v Krušných horách pro žáky od 5. do 9. ročníku a akce proběhla úspěšně. Další sportovní událostí byl tradiční Běh zámeckým parkem a na závěr školního roku oblíbený Husovo race, který je mezi žáky velmi populární. Podpoře ekologického citění je věnován Den Země. Vyvrcholením školního roku byla samozřejmě již zmíněná závěrečná slavnost školy, na které se loučila třída 9. A. Ta se postarala o bohatý program.

Dalším prostředkem primární prevence na naší škole je i efektivní využití volného času žáků, proto nabízíme žákům již od 1. stupně celou řadu kroužků, např. keramický, dramatický kroužek, robotiku, gymnastiku, anglický jazyk, šikovné ruce, a také umělecké kroužky v již dlouholeté úzké spolupráci se ZUŠ v Benátkách n/J. Výchovná poradkyně 2. stupně i letos vedla oblíbený tzv. Seniorclub, v němž žáci vyšších ročníků organizují aktivity pro obyvatele benátského domova pro seniory.

Na 1. stupni je prevence realizována formou škol v přírodě a mnoha různými akcemi, např. exkurze, výlety, návštěva dopravních hřišť, plavecký výcvik, dětská nota apod.

Nedílnou součástí prevence je vedení školního parlamentu školní psycholožkou. Zástupci tříd od 5. do 9. ročníku se pravidelně schází a i v tomto školním roce se měli možnost vyjádřit k dění na škole a podílet se tak na zlepšení školního „života“.

Naše škola spolupracuje s několika organizacemi, které se zabývají prevencí pro děti např. Semiramis – preventivní bloky se konaly v 8. A, 8. B a 7. B. Jules a Jim – přednáška o poruchách příjmu potravy pro 7. A 8. ročníky. Dům dětí a mládeže v Mladé Boleslavi – přednáška o prevenci návykových látek pro 6. ročníky. MP Education – preventivní přednášky Mgr. Aleny Blažkové o dospívání pro žáky 7. ročníků a o sexuální výchově pro žáky 9. ročníku. Dále preventivní přednášky o bezpečném užívání mobilních telefonů a sociálních sítí pro žáky 5. ročníků.

Na závěr bych ráda zmínila realizaci pravidelných měsíčních schůzek ŠPP (školního poradenského pracoviště), jejichž cílem je spolupráce mezi výchovnými poradci 1. a 2. stupně, školním psychologem, metodikem prevence a vedením školy. Důležité informace v oblasti prevence pak byly předávány dalším vyučujícím v rámci pedagogických rad.

Spolupráce s ostatními organizacemi a rodiči:

- Třídní schůzky - 2 - 3x ročně
- Individuální pohovory na základě žádosti školy nebo rodiny, případně dle potřeb
- Programy Semiramis pro vybrané ročníky 2. stupně
- Běh zámeckým parkem (soutěžilo cca 330 dětí ze škol a školek z okolí)
- Školní slavnost spojená s vyřazením žáků devátého ročníku
- Slavnostní zahájení školního roku – přivítání prvňáků, patronát 9. tříd nad nimi
- Projektové dny – Vánoční dílny na 1. a 2. stupni
- Koncerty pěveckého sboru:
 - Mikulášská pro Svaz invalidů
 - Vánoční besídka pro Klub důchodců
 - Koncert v rámci setkání s důchodci pro město Benátky
 - Vánoční koncert spojený s jarmarkem
- Předzápisová akce - Školníček
- Den Země
- Exkurze na skládku odpadů
- Exkurze na čističku odpadních vod
- Sazení stromů
- Úklid parku
- Soutěže pro 1.stupeň
- Spolupráce na financování výjezdů žáků mimo objekt školy a na mimoškolních aktivitách s občanským sdružením „Rodiče dětem při ZŠ Husovo náměstí“
- Spolupráce s muzeem, Městským úřadem, Informačním střediskem, Městskou knihovnou....

- Spolupráce s psovody vězeňské služby Jiřice - výcvik psů v prostorách školy
- Beseda s Vězeňskou správou Jiřice
- Spolek benáteckých loutkářů - představení pro 1.a 2.třídy
- Projekt – SOU Škoda,a.s. - 8. ročník
- Spolupráce s Rehave – program pro 1.ročník – Vzpřímení a pokřivení
- Beseda se starostou města – 7.ročník
- Legoprojekt – program pro 1.stupeň
- Společné akce rodičů a dětí v ŠD –společné promítání filmu, společný táborák

Výjezdy žáků mimo objekt školy

- 160 žáků I. stupně se zúčastnilo letního ozdravného pobytu
- 44 žáci II. stupně se zúčastnili lyžařského výcvikového kurzu
- 105 žáků prvního a druhého ročníku absolvovalo plavecký výcvik
- 16 žáků druhého stupně se zúčastnilo jazykového kurzu na Maltě
- Během školního roku se jednotlivé ročníky účastnily exkurzí
- 9. ročník - Terezín
- 2.- 5. ročník - Dětská nota, planetárium
- 9. ročník - exkurze na Úřad práce, SOU ŠKODA AUTO
- Beseda se zaměstnanci a chovanci věznice Jiřice
- Ekologický program pro 2. stupeň - Plasticoclean
- 6.AB - Templ a zahrada DDM Mladá Boleslav
- 6.AB – Letecké muzeum Mladá Boleslav
- 8. AB – Temelín, ZOO Protivín
- Dva zájezdy zájemců z 2.stupně do Drážďan
- Seniorclub – společné výlety
- Hudební pořady pro 1.stupeň v Rudolfinu
- Divadelní představení pro třídy obou stupňů v Mladé Boleslavi
- Oba stupně školy se zúčastnily různých kulturních a vzdělávacích programů ve společenském sále „Záložna“
- Hudební představení
- Výchovné pořady – škodlivost kouření, vztahy v kolektivu
- Dopravní výchovu absolvovaly 4. AB
- Školní výlety druhého stupně většinou se sportovním programem

Humanitární činnost

- Kulturní pořady ŠD pro MěCKP
- Šetření životního prostředí – prostřednictvím sběru papíru zachráněno 162 stromů
- Spolupráce s MěCKP – pomoc seniorům

Kroužky při ZŠ a spolupráce s ostatními organizacemi

- Gymnastika
- Pěvecký sbor
- Atletická příprava
- Keramické kroužky
- Kroužek AJ pro 1. ročníky
- Šikovné ruce
- Kroužky robotiky a programování
- Volejbal, kopaná, hokej, badminton

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY 2019 – 2020

ZÁKLADNÍ ŠKOLA BENÁTKY NAD JIZEROU, HUSOVO NÁMĚSTÍ

Základní údaje o škole

Název a adresa školy:	Základní škola Benátky nad Jizerou, Husovo náměstí Husovo náměstí 55, 294 71 Benátky nad Jizerou
Jméno a příjmení ředitele:	Mgr. Radek Dostál
Telefon na ředitele:	326 316 319, 601 571 131
E-mail na ředitele:	radek.dostal@1-zsbenatky.cz
Jméno školního metodika prevence:	Mgr. Zuzana Sovová
Telefon:	732 246 585
E-mail:	sovova.zuzana@centrum.cz
Jméno výchovného poradce:	Ing. Pavla Zadáková
Telefon:	326 316 319
E-mail:	pavla.zadakova@1-zsbenatky.cz
Jméno výchovného poradce (1. Stupeň):	Mgr. Jaroslava Pivníčková
	326 316 319
	jaroslava.pivnickova@1-zsbenatky.cz
Jméno školního psychologa:	Mgr. Blanka Zemanová
Telefon:	777 878 459 (středa, čtvrtek)
Email:	psycholog@1-zsbenatky.cz

Analýza současného stavu ve škole

Velmi závažným problémem se v současné době jeví především přílišné užívání sociálních sítí a kyberšikana. Dále zneužívání legálních drog – kouření a alkohol. Značná tolerance těchto drog veřejností je příčinou vzrůstající spotřeby u stále se snižující věkové skupiny dětí a mládeže. Proto považujeme za nezbytné nepodceňovat tento trend. Dále řešíme často problém nekázně a záškoláctví u žáků vyšších ročníků a pasivní postoj k plnění svých povinností, který vede ke stále se zhoršujícímu prospěchu. Vždy záleží na tom, do jaké míry jsou se školou ochotni spolupracovat rodiče problémových žáků, a jak se daří spolu s nimi některým potížím včas předejít.

Snažíme se však, aby se prevence a zdravý životní styl staly přirozenou součástí života školy, školních osnov a výuky jednotlivých předmětů a nebyly pojmány jako nadstandardní aktivita školy.

Minimální preventivní program je zaměřen na všechny žáky základní školy, se zvláštním zřetelem na děti ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí a na děti s poruchami učení a chování. Ale i na děti nadané a talentované, u kterých se snažíme rozvíjet jejich schopnosti a dovednosti.

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům.

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost bývá věnována skupinám rodičů tříd s větším rizikem výskytu sociálně patologických jevů. Individuální pozornost je pak zpravidla věnována rodičům žáků, u kterých je podezření na výskyt návykových látek, konzumace alkoholu, kouření, záškoláctví, rodičům žáků – agresorů a obětí v případech šikany.

Metodik prevence, výchovný poradce i školní psycholog nabízejí možnost sjednání individuálních schůzek po předchozí domluvě.

Na škole funguje schránka důvěry, do které mohou žáci vkládat jakékoli dotazy či sdělení. V 2.patře je pro žáky umístěna nástěnka s materiály z oblasti primární prevence.

Školní poradenské pracoviště (dále jen ŠPP)

I v tomto školním bude i nadále fungovat školní poradenské pracoviště, které se skládá ze:

Školní metodik prevence: Mgr. Zuzana Sovová

Výchovný poradce (za 1. stupeň): Mgr. Jaroslava Pivničková

Výchovný poradce (za 2. stupeň): Ing. Pavla Zadáková

Školní psycholog: Mgr. Blanka Zemanová

Vedení školy: zástupce ředitele Mgr. Alena Machová a Mgr. Václav Burkovec

ŠPP se schází pravidelně každý měsíc, řeší otázky spojené se všemi oblastmi prevence, výchovnými problémy žáků, dále žáky s IVP a jakýmkoli individuálními potřebami všech žáků včetně nadaných.

V případě potřeby se školou spolupracují pracovníci pedagogicko-psychologické poradny v Mladé Boleslavi, dětské lékařky, pracovníci sociálního odboru, příslušníci Policie ČR. Všichni pracovníci školy se snaží o rozvoj žáků, podporují jejich sebevědomí, schopnost vytvářet přátelské vazby, sociální dovednosti, nenásilné zvládání konfliktů, atd. Zaměřují se nejen na poskytování informací, ale i na

vytváření postojů žáků k problematice a osvojování dovedností komunikace, zvládání sociálních vztahů a stresových situací, asertivity a odmítání. Podle možností zařazují do výuky různé formy a metody práce s využitím dalších psychosociálních prvků a technik.

K dosažení cílů MPP přispívají následující opatření:

- pedagogický dozor nad žáky je zajištěn během všech přestávek a v době obědů v jídelně
- v případě potřeby mají žáci možnost svěřit se se svými problémy jednotlivým vyučujícím, výchovnému poradci, metodikovi prevence, školní psycholožce nebo využít schránky důvěry umístěnou v 1. patře u pracovny školní psycholožky či na webových stránkách školy
- vedle schránky důvěry jsou na nástěnce umístěny informace o tel. čísle linky důvěry
- jednotliví třídní učitelé průběžně sledují vztahy v třídních kolektivech tak, aby byla zajištěna včasná diagnostika a intervence při vzniku šikany. K tomu slouží mimo jiné i pravidelné třídnické hodiny (1x za 14 dní)
- v případě potřeby spolupracují s výchovným poradcem, školním metodikem prevence, školní psycholožkou, pracovníkem pedagogicko-psychologické poradny
- ve škole se příležitostně (dle situace) provádí mezi žáky dotazníkové šetření zaměřené na výskyt sociálně patologických jevů v jednotlivých třídách
- jsou průběžně sledovány často se opakující krátkodobé absence žáků (prevence záškoláctví)
- třídní učitelé spolupracují s rodiči žáků
- škola realizuje přednášky a besedy externích subjektů související s problematikou sociálně patologických jevů
- problematika prevence sociálně patologických jevů je zmíněna také ve školním řádu. Dojde-li k porušení ustanovení školního řádu týkající se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, bude toto zpravidla klasifikováno jako hrubý přestupek a budou z toho vyvozeny patřičné sankce. Dále je v těchto případech spolupracováno s Policií ČR.
- průběžně jsou sledovány i další sociálně patologické jevy – vandalismus, brutalita, rasismus, atd. Při jejich zjištění je vždy snahou pracovníků školy získat o incidentu co nejvíce informací a v odůvodněných případech přijmout výchovná opatření. Mezi používané postupy patří:
 - individuální pohovor se žákem
 - spolupráce s rodinou
 - doporučení kontaktu s odborníky
 - v odůvodněných případech uvědomění sociálního odboru, OSPOD
 - v případě podezření na spáchání trestného činu oznámení Policii ČR
- pedagogové mají možnost zapůjčit si propagační materiály, DVD a metodické pomůcky u metodika prevence
- ve škole se věnuje velká pozornost práci se žáky s SPUCH
- učitelé nabízejí rodičům možnost individuálních konzultací
- zástupci jednotlivých tříd od 5. ročníku pracují ve školním parlamentu (zapojují se do chodu a organizace života školy a rozvíjí se tak jejich zodpovědnost za vzájemné soužití ve škole)
- učitelé jsou průběžně proškolení v oblasti prevence šikany a kyberšikany
- probíhají pravidelné schůzky školního poradenského pracoviště, na nichž se řeší rizikové a problematické situace a navrhuje se další postupy a opatření

V průběhu školního roku 2019/2020 budou plněny následující úkoly:

- Spolupráce metodika prevence s výchovným poradcem Ing. Pavlou Zadákovou, Mgr. Jaroslavou Pivničkovou a školní psycholožkou Mgr. Blankou Zemanovou při řešení případných problémů

- Účast metodika prevence na dalším vzdělávání
- Poskytování informací učitelům a osvětová činnost zaměřená na rodiče
- Zvyšování informovanosti učitelů průběžným dokupováním odborných knih a časopisů
- Bude věnována zvýšená pozornost žákům s problémovým chováním
- Bude věnována zvýšená pozornost jevům, které mohou signalizovat počínající zneužívání návykových látek nebo výskyt jiných sociálně patologických jevů
- Bude propagována nabídka zájmových kroužků organizovaných školou, ZUŠ
- Budou podporovány projekty, které motivují žáky a které vedou žáky ke vhodnému využívání volného času (např. Projekty environmentální výchovy – Den Země, sběr papíru, kroužky,)
- Vedením školy budou řešeny případné problémy, s nimiž žáci vystoupí na pravidelných schůzkách školního parlamentu
- Žáci se mohou i nadále obracet se žádostí o pomoc při řešení svých problémů na metodika prevence, výchovné poradce a školní psycholožku
- Žáci budou navštěvovat filmová a divadelní představení, besedy, exkurze
- Žáci se budou i nadále zúčastňovat sportovních, matematických, výtvarných, recitačních a jiných soutěží a olympiád.

Během školního roku 2019/2020 budou realizovány následující akce:

- exkurze vhodným způsobem doplňující a rozšiřující výuku
- divadelní a filmová představení
- sportovní soutěže (Běh zámeckým parkem, soutěže na ledě ...)
- lyžařský výcvik (v případě dostatečného počtu zájemců)
- besedy
- Vánoční koncert (tradiční akce I. stupně) – prosinec
- Preventivní programy – dospívání, vztahy, láska
- Preventivní programy - kyberšikana
- Prodej výrobků vyhotovených žáky na vánočních trzích - prosinec
- Předzápisová akce „Školníček“
- pravidelné schůzky parlamentu školy
- Den Země (celoškolní tradiční projekt) - duben
- ozdravné pobyty I. stupeň
- školní výlety II. stupeň (zařazovány aktivity podporující týmovou spolupráci a posilující pozitivní vztahy v třídním kolektivu)
- Školní slavnost (tradiční celoškolní akce – vyhodnocení celoročních soutěží, loučení žáků 9. tříd)
- Seniorský klub
- v průběhu celého školního roku probíhají soutěže:
 - Sportovec školy
 - Recitace
 - Olympiády (anglická, matematická, dějepisná, atd.)

Aktuální seznam tříd

1.A		6.A	
1.B		6.B	
2.A		7.A	
2.B		7.B	

2.C		8.A	
3.A		8.B	
3.B		9.A	
4.A		9.B	
4.B			
5.A			
5.B			

KRIZOVÉ PLÁNY

Program proti šikanování (čerpáno z vyhlášky MŠMT)

Nejdůležitější je prevence šikany:

1. Podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky
2. Posilování a vytváření podmínek pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
3. Uplatňování spolupráce mezi dětmi a rozvíjení jejich vzájemného respektu
4. Zaměření se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídě

Při zjištění šikany ihned informovat tyto osoby:

- Třídní učitel
- ŠMP – Mgr. Zuzanu Sovovu
- VP – Ingr. Pavlu Zadákovu (2. stupeň)
- VP – Mgr. Jaroslavu Pivničkovou (1. stupeň)
- Dle závažnosti Mgr. Radka Dostála

Metody vyšetřování šikanování:

Strategie pro vyšetřování počáteční šikany:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili
2. Rozhovor s obětmi, oběťmi
3. Nalezení vhodných svědků
4. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (ne však konfrontace obětí a agresorů!)
5. Zajištění ochrany obětmi

6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi (jejich náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí, popř. zprostředkování péče pedagogicko-psychologické poradny atd.)
7. Další spolupráce s rodinou oběti i s rodinou agresora (taktický přístup, zachování důvěrnosti informací)

Strategie pro vyšetřování pokročilé šikany s neobvyklou formou (výbuch skupinového násilí vůči oběti)

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
4. Pokračující pomoc a podpora oběti
5. Nahlášení policii
6. Vlastní vyšetřování

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

1. Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
2. Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
3. O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
4. Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
5. Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
6. Stává se uzavřeným.
7. Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
8. Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
9. Zašpiněný nebo poškozený oděv.
10. Stále postrádá nějaké své věci.
11. Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
12. Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
13. Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
14. Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
15. (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízrakovací konflikty nejsou vzácností!)

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

1. Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.
2. Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem.
3. Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
4. Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
5. Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
6. Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.

7. Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Příklady šikanování

Případ: Zpověď oběti počátečního stadia šikanování (doslovný přepis)

- nadávaj mi
- dělaj mi naschvály
- maj na mne poznámky když přijdu po nemoci
- rejpaš do mne
- když se učitel rozhoduje koho vyzkoušet tak mu poraděj mne
- když nejsem ve škole říkaj učitelům, co není pravda
- když něco provedou, snaží se to svalit na mne
- když se učitel zeptá jestli někdo má tahák, hned se všichni ozvou, že mám já
- vo hodině, když písemka, tak zničeho nic se ozve abych neopisoval
- všichni maj strašnou radost když dostanu špatnou známku
- když jsem služba, tak všichni udělaj ve třídě nepořádek
- nepouští mne mezi sebe když si povídají
- když si řeknu o sešit tak řeknou, že ho nemají dopsanej a pak ho pučej někomu jinýmu
- ve frontě na oběd mne předbíhají
- když je ve třídě smrad tak hned řeknou že jsem si prd
- povyšujou se nade mne
- Nic mi nepučej
- když něco udělám, hned to všem řeknou
- plivnou mi na židli a na všechny ostatní, abych si nemohl najít jinou
- na výtvarce si ode mne vezmou štětec a nic mi neřeknou a maj z toho strašnou srandu, když ho hledám
- když v matice někdo počítá na tabuli, tak mu raděj a řeknou mu i výsledky. Ale mně ne. Když už mi poraděj, tak špatně
- někdy mi tašku zamknou do skříně a říkaj že od ní nemaj klíč
- když se učitel zeptá kdo chybí tak místo mého jména řeknou nějakou nadávku

Rodiče žáků se doporučuje upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování:

1. Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
2. Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by se telefonovalo apod.
3. Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
4. Nechutí jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
5. Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
6. Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
7. Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
8. Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.

9. Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
10. Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma kradе peníze.
11. Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
12. Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
13. Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
14. Dítě se vyhýbá docházce do školy.
15. Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Stádia šikanování

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, sprádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito širitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. (Stadia šikanování podle Michala Koláře, 1990, 1996, 1997, 2000 aj.)

Krizový plán – při zadržení nelegální návykové látky u žáka

1. Přítomný pedagog zabaví nelegální návykovou látku. Látku netestuje.
2. Ihned informovat tyto osoby: ŠMP – Mgr. Zuzana Sovovou
 Ředitele školy – Mgr. Radka Dostála
 (příp. zástupce ředitele)
 VP – Ing. Pavlu Zadákovou (2. stupeň)
 Mgr. Jaroslavu Pivníčkovou (1. stupeň)
3. Odvést žáka do zasedací místnosti, zůstat s žákem do příchodu metodika. Zajistit dohled nad ostatními žáky v případě, je-li to v době vyučování.
4. Nalezenou látku uložit do obálky, ředitel či zástupce ředitele
 - popíše místo nálezu, čas a datum nálezu
 - přelepí obálku, opatří razítkem školy
 - obálku opatří podpisy zúčastněných
 - obálku uzavře v trezoru
5. Metodik prevence uskuteční intervenční rozhovor s žákem. Pokud je žák intoxikován (není schopen rozhovoru), je třeba
 - kontaktovat službu první pomoci č. 155
 - předat látku lékaři
 - informovat rodiče
 - poskytnout rodičům informace o možnostech odborné pomoci

Informovat Policii ČR (974 877 329 – p. Bryxí nebo 158)

Zástupce Policie ČR zajistí a identifikuje zadrženou látku, informuje rodiče žáka.

Metodik prevence vyhotoví písemný záznam, který obsahuje vyjádření a podpisy

- přítomného pedagoga
- školního metodika prevence
- ředitele nebo zástupce ředitele
- žáka (pokud odmítá vyjádření, metodik tuto skutečnost zapíše do záznamu)

Metodik prevence založí záznam do své agendy

Ředitel školy vyvodí sankce stanovené sankčním řádem

Krizový plán – Vandalismus

1. Informovat tyto osoby:

- Třídního učitele
- Ředitele školy – Mgr. Radka Dostála
- ŠMP – Mgr. Zuzanu Sovovou
- VP – Ing. Pavlu Zadákovou (2. stupeň), Mgr. Jaroslavu Pivničkovou (1. stupeň)

2. Provést záznam o škodě, případně provést fotodokumentaci.

3. Uvědomit rodiče. Není-li provedeno, dle závažnosti informovat Policii ČR.

4. Vyžadovat náhradu škody nebo opravu.

5. Udělení sankce v souladu se školním řádem.

Krizový plán - Žák je ohrožen na zdraví, na životě

1. Přítomný pedagog neopouští ohroženého žáka
2. Pedagog volá rychlou záchrannou službu na tel. číslo 155.
3. Přítomný pedagog se snaží zajistit přítomnost další osoby, např. prostřednictvím dalších přítomných žáků.
4. Přítomný pedagog ihned informuje tyto osoby:
 - ŠMP: Mgr. Zuzanu Sovovu – tel. 732246585
 - Ředitele školy: Mgr. Radka Dostála – tel. 326 316 319, 601 571 131
 - Třídního vyučujícího ohroženého žáka
5. Třídní učitel nebo ŠMP (školní metodik prevence) informuje zákonného zástupce žáka
6. TU, ŠMP, VP provede zápis o situaci a opatří podpisy

Krizový plán - Při násilném nebo nevhodném chování žáka se specifickými potřebami

1. Rozpoznání situace podle stanovených kritérií:
 - Vzdor při práci.
 - Fyzické nebo psychické sebepoškozování.
 - Nadávka, fyzické ataky ostatních žáků.
2. Asistent odvádí žáka na chodbu, vyžaduje-li to situace, odchází společně do pracovny psycholožky (z důvodu soukromí).
POKUD ODMÍTÁ
3. Ostatní žáci se přesunují s vyučujícím daného předmětu do jiné volné učebny (učebna ICT nebo Knihovna – ve 3. patře).
4. Přítomný pedagog ihned informuje tyto osoby:
 - Třídního učitele daného žáka
 - Školní psycholožku – Mgr. Blanku Zemanovou
 - Případně ředitele školy – Mgr. Radka Dostála nebo ŠMP – Mgr. Zuzanu Sovovu

5. Dle vyhodnocení situace (vyhodnotí TU, ŠMP, ŠP – školní psycholog, vedení školy) informuje TU zákonného zástupce žáka
6. TU nebo ŠMP nebo ŠP – provede rozhovor s žákem, podle potřeby i s ostatními spolužáky ve třídě.
7. Návrat žáka do kmenové třídy nebo návrat ostatních žáků do kmenové třídy.

Krizový plán – při zadržení alkoholu u žáka

1. Zabavit alkohol – NETESTOVAT !
2. Ihned informovat tyto osoby:
 - ŠMP: Mgr. Zuzanu Sovovou
 - VP: Ing. Pavlu Zadákovou (2. stupeň)
 - VP: Mgr. Jaroslavu Pivničkovou (1. stupeň)
 - Ředitele školy: Mgr. Radka Dostála
3. Nalezený alkohol uložit u vedení školy a sepsat záznam.
 - Popsat místo nálezu (čas a datum nálezu)
 - Opatřit podpisy zúčastněných
 - Uzamknout v trezoru
4. Uskutečnit intervenční rozhovor se žákem. Pokud je žák intoxikován /neschopen rozhovoru – kontaktovat první pomoc na tel. čísle 155.
Předat alkohol lékaři.
Informovat rodiče a poskytnout informace o možnostech odborné péče.
5. Provést písemný záznam s vyjádřením a podpisy – přítomného učitele, ŠMP, ředitele školy a žáka. Záznam uložit.

6. V případě opakovaného nálezů u téhož žáka, informovat OSPOD Mladá Boleslav – Mgr. ----- Kučerová tel.
Informovat rodiče a opět zajistit látku.

Krizový plán – krádež

1. Ihned informovat tyto osoby:
 - Třídního učitele
 - ŠMP – Mgr. Zuzanu Sovovou
 - VP – Ing. Pavlu Zadákovou
 - Ředitele školy – Mgr. Radka Dostála
2. Analyzovat příčiny, provést zápis s poškozeným žákem.
3. Informovat rodiče poškozeného žáka.
4. V případě zjištění pachatele – u náhrady školy preferovat nápravu vztahu mezi poškozeným a pachatelem (omluva, vrácení, náhrada,...).
5. Rodiče pachatele informovat po předchozím zjištění příčiny.
6. Udělení sankce v souladu se školním řádem.
7. Pokud se žák dopouští krádeže opakovaně a škola již vyčerpala všechna kázeňská opatření, je třeba případ hlásit na OSPOD Mladá Boleslav – Mgr. Marcela Kučerová, tel. 326716187

8. Policii je nutné informovat vždy, když se jedná o krádež v uzamčeného prostoru (šatna, sborovna,...), dále pokud má skutek znaky násilí a vydírání nebo došlo k odcizení předmětů vyšší hodnoty (mobilní telefon, peníze, apod.....).

Krizový plán - při agresivním chování žáka / žáků

1. Rozpoznání situace – snažit se situaci uklidnit. Zajistit bezpečnost pro ostatní žáky a pedagogické pracovníky.
2. Žák odchází s vyučujícím do zasedací místnosti v 1. patře. Přítomný vyučující je povinen zajistit dozor u ostatních žáků.
3. Pokud žák ODMÍTÁ, přesunují se ostatní žáci do učebny ICT nebo do knihovny ve 3. patře. Přítomný vyučující neopouští agresivního žáka.
4. Přítomný pedagog ihned informuje tyto osoby:
 - ŠMP – Mgr. Zuzanu Sovovou
 - Třídního vyučujícího
 - Ředitele školy – Mgr. Radka Dostála
5. Podle vyhodnocení situace (vyhodnotí TU, ŠMP, vedení školy) jsou informováni:
 - Policie ČR
 - Zákonní zástupci žáka

6. TU nebo ŠMP nebo vedení školy provede rozhovor se žákem a provede zápis. Podle potřeby provede rozhovor i s ostatními žáky ve třídě.
7. Udělení sankcí dle Školního řádu.

Krizový plán – projevy kyberšikany na škole

1. Ihned informovat tyto osoby:
 - Třídního učitele
 - ŠMP – Mgr. Zuzanu Sovovou
 - VP – Ing. Pavlu Zadákovou (2. stupeň)
 - VP – Mgr. Jaroslavu Pivničkovou (1. stupeň)
 - Dle závažnosti oznámí ŠMP řediteli školy – Mgr. Radkovi Dostálovi
2. Zajištění ochrany a pocitu bezpečí oběti.
Doporučit ukončení komunikace s agresorem.
Zkusit zajistit, aby kyberšikana dále nepokračovala.
3. Zajištění dostupných a možných důkazů (s podporou IT odborníka) a provést zápis.
Uložit, vyfotit nebo vytisknout možné důkazy. NEMAZAT !!!
4. Incident prošetřit a provést zápis.
Rozhovor s obětí.
Rozhovor s agresorem.
5. Informovat rodiče oběti a agresora.

Poučit rodiče, jaký je možný postup řešení na úrovni školy.
Dle závažnosti informovat OSPOD, Policii ČR

6. Udělení sankce dle ŠŘ.

7. Třídní učitel nebo ŠMP zajistí prevenci se třídou v rámci třídnické hodiny nebo preventivního programu.

V případě zjištění kyberšikany, která se děje mimo školu, postupovat stejným způsobem od bodu 1 do bodu 5 s tím, že škola nemůže udělovat sankce za mimoškolní kyberšikanu. Škola rodičům doporučí způsob řešení – s policií ČR, právní cestou, kontaktovat OSPOD, atd.
Zajistit práci se třídou – prevence v rámci třídnické hodiny nebo preventivního programu.

SÍŤ NÁVAZNÝCH ZAŘÍZENÍ

Mgr. Kučerová Marcela, Kurátorka pro mládež, Email: kucеровam@mb-net.cz. Tel.: 326716187
Orgán sociálně právní ochrany dětí, Magistrát města Mladá Boleslav, Komenského nám. 64, 293 01
Mladá Boleslav

Mgr. Radka Sabolová – oblastní metodička prevence, PPP Mladá Boleslav, sabolova@pppsk.cz

Krajský školský koordinátor prevence **Bc. Martina Šebková**, tel: 257 280 314 sebkova@kr-s.cz

Policie ČR, Obvodní oddělení Benátky nad Jizerou, Pražská 99, 294 71 Benátky nad Jizerou
tel.:974 877 720, mobil:602 264 127
e-mail:mb.oo.benatky@pcr.cz

Linka bezpečí, tel: 116 111

Rodičovská linka - tel: 840 111 234, 606 021 021
chat: 12 chat.linkabezpeci.cz

pomoc s internetem: www.pomoconline.cz, e-mail: pomoc@linkabezpeci.cz, www.linkabezpeci.cz

Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje
Václavkova 1040, Mladá Boleslav II, 293 01 Mladá Boleslav
Telefon: 326 731 066

Závazné dokumenty určující realizaci školní prevence

- Školský zákon – zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším a jiném vzdělání, ve znění zákonů č. 383/2005 Sb., č. 112/2006 Sb., č. 158/2006 Sb., č. 161/2006 Sb., č. 179/2006 Sb. A č. 342/2006 Sb.
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních, novelizace Vyhláška č. 197/2016 Sb.)
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami
- Zákon č 82/2015 Sb.
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021 (USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 18. března 2019 č. 190)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28)
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MSMT-21149/2016)
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže (č. j.: 20 006/2000 – 51)
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j.: 24 246/2008-6, nově 3. 7. 2013 pod č.j.: MŠMT – 22294/2013-1

- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č. j.: 10 194/2002 – 14, Věstník MŠMT 3/2002)
- Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie intolerance (č. j.: 14 423/99 – 22, Věstník MŠMT 5/1999)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (č. j.: 37 014/2005 – 25, Věstník MŠMT 2/2006)
- Spolupráce škol a předškolních zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže na dětech a mládeži páchané (č.j.: 25884/2003 – 24, Věstník MŠMT 11/2003)
- Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy 2005 – 2008

Zdroje

http://gympb.cz/wpcontent/dokumenty/Prevence/Strategie_prevence_Gymnazium_Pribram_doc_.pdf

Školní preventivní strategie ZŠ Vapenná na období 2017-2021

